

La secretaria i la secretària

Una de les diferències més sobresortints entre el sistema d'accentuació gràfica del català i el del castellà, és que en català no s'han d'accentuar gràficament els mots acabats en *ia* en què l'accent tònic recau damunt d'aquesta *i* (els quals mots, en català, es consideren plans) i s'han d'accentuar aquells —continuem referint-nos als mots acabats en *ia*— en què l'accent recau a la síl·laba anterior (que es consideren mots esdrúxols), mentre que en castellà s'accentuen els primers i es deixen d'accentuar els segons. Així, al costat de les grafies *energía* i *factoría* del català, tenim, en castellà «*energía*» i «*factoría*», i al costat de les formes *júria* i *materia* de la nostra llengua, tenim les formes «*abulia*» i «*materia*» de la llengua castellana. Resumint-ho, al costat de les formes del català *secretaria* i *secretària*, tenim en castellà «*secretaria*» i «*secretaria*», amb què resulta que totes dues llengües posseeixen la forma *secretaria*, però amb pronunciació i significació diferents.

Efectivament, són diversos els mots del català acabats en *ia* que només difereixen per la posició de la síl·laba tònica, és a dir, gràficament, perquè els uns duen accent i els altres s'escriuen sense. La majoria —però no tots— són mots que pertanyen a la mateixa família, com

secretaria i *secretària*: el primer designa el càrrec o oficina de secretari i el segon la qui exerceix aquesta professió. Anàlogament s'esdevé amb els parells de formes *comissaria* i *comissària*, *vicaria* i *vicària*, *apotecaria* i *apotecària*: el primer de cada parell designa el càrrec, oficina, etc., i el segon la persona del sexe femení que exerceix el càrrec, professió, etc. Cal recordar, aleshores, que la forma sense accent gràfic no és la que correspon i equival a la del castellà sense aquest signe distintiu sinó justament al contrari.

Més amb compte cal anar, encara, amb mots catalans com *distança*, *denúncia*, *diferència*, *història*, *renúncia*, *còpia*, *contrària*, *custòdia*, *pronúncia*, *llicència*, *presència* i alguns més, que són formes verbals; que s'han d'escriure sense accent, contràriament als noms o adjectius *distança*, *denúncia*, *deferència*, *història*, *renúncia*, *còpia*, *contrària*, etc. *El fugitiu es distancia dels seus perseguidors i Hi havia una distància molt llarga*. Aquestes formes verbals s'han de pronunciar totes com a mots plans, amb l'accent tònic a la *i*, encara que coincideixin gràficament amb la forma del castellà —en llur majoria— que es pronuncien amb l'accent tònic a la síl·laba anterior.